

ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค

อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

THE STANDARDIZATION OF INTERNAL FACILITY MANAGEMENT OF

WAT BANGNOMKO, SENA DISTRICT, AYUTTHAYA PROVINCE

พระครูวินัยธรศิริเชษฐ์ สิริวัฒนโน

วัดบางนมโค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

E-mail: sirichet000@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเสนาสนะกับความเป็นมาตรฐาน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี พบว่าพระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการจัดการเสนาสนะกับความเป็นมาตรฐานมีความสัมพันธ์กันมาก ปัญหา อุปสรรค ป้ายบอกทางเริ่มมีการใช้งานมานานเริ่มชำรุดและเสียหาย ห้องน้ำอยู่ไกลเกินไป

คำสำคัญ: มาตรฐาน; การจัดการ; เสนาสนะ

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for The Standardization of Internal Facility Management of Wat Bangnomko, Sena District, Ayutthaya Province, using Mixed Methods. Findings were the level of monks opinion on The Standardization of Internal Facility Management by overall were at height level. Analysis of the relationship of monks was at high level in all aspects. Problems and obstacles were that The signs have been in use for a long time Start to become damaged and damaged, The bathroom is too far away.

Keywords: Standardization; Management; Internal Facility.

บทนำ

ในสมัยครั้งพุทธกาล พระผู้มีพระภาคเจ้ายังมิได้ทรงบัญญัติเสนาสนะแก่ภิกษุทั้งหลาย และภิกษุเหล่านั้นก็อยู่ในที่นั้น ๆ คือ ป่า โคนไม้ ภูเขา ซอกเขา ถ้ำเขา ป่าช้า ป่าชฎ ที่แจ้ง ลอมฟาง ภิกษุเหล่านั้นนอกจากที่อยู่นั้น ๆ คือ ป่า โคนไม้ ภูเขา ฯ แต่เขารู้ มีอาการเดินไปข้างหน้า ถอยกลับ แล เหลียว คู้แขน เหยียดแขน นำเลื่อมใส มีจักขุทอดลง สมบูรณ์ด้วยอิริยาบถ ฯ สมัยนั้น ราชคหเศรษฐี ได้ไปสวนแต่เขารู้ ได้แลเห็นภิกษุเหล่านั้นเดินออกจากที่อยู่นั้น ๆ มีอาการเดินไปข้างหน้า ฯลฯ มีจักขุทอดลง สมบูรณ์ด้วยอิริยาบถ ครั้นแล้วก็มีจิตเลื่อมใส จึงเข้าไปหาภิกษุเหล่านั้น เรียนถามว่า ท่านเจ้าข้า หากข้าพเจ้าสร้างวิหารถวาย พระคุณเจ้าจะอยู่ในวิหารของข้าพเจ้าหรือไม่ ภิกษุเหล่านั้นตอบว่า ดูกรรหบดี พระผู้มีพระภาคยังมิได้ทรงอนุญาตวิหาร เศรษฐีกล่าวว่า ท่านเจ้าข้าถ้าเช่นนั้นพระคุณเจ้า จงทูลถามพระผู้มีพระภาค แล้วแจ้งแก่ข้าพเจ้า ภิกษุเหล่านั้นรับคำของราชคหเศรษฐี แล้วเข้าไปเฝ้า พระผู้มีพระภาคถวายบังคม นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วทูลถามว่า พระพุทธเจ้าข้า ราชคหเศรษฐี ประสงค์จะสร้างวิหารถวาย ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจะพึงปฏิบัติอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า ฯ ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมิกถา ในเพราะเหตุเป็นคัมภีร์นั้น ในเพราะเหตุแรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งแก่ภิกษุทั้งหลายว่า ดูกภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตเสนาสนะ 5 ชนิด คือ วิหาร 1 เรือนมุงแถบเดียว 1 เรือนชั้น 1 เรือนลั่น 1 ถ้ำ 1 ฯลฯ (วิ.จ. (ไทย) 8/198-202/237.)

เนื้อความจาก "วิภังคปริกขณ" กล่าวว่า “เสนาสนะ ได้แก่ เสนาสนะคือเตียงบ้าง เสนาสนะ คือ ตั่งบ้าง เสนาสนะคือที่นอนบ้าง เสนาสนะคือหมอนบ้าง เสนาสนะคือวิหารบ้าง เสนาสนะคือเพิงบ้าง เสนาสนะคือปราสาทบ้าง เสนาสนะคือป้อมบ้าง เสนาสนะคือโรงบ้าง เสนาสนะคือที่เรือนลับบ้าง เสนาสนะคือถ้ำบ้าง เสนาสนะ คือโคนไม้บ้าง เสนาสนะคือพุ่มไม้ไผ่บ้าง หรือภิกษุยังอยู่ในที่ใด ที่นั้นทั้งหมด ชื่อว่า เสนาสนะ” (อภิ.วิ. (ไทย) 35/2/614)

เสนาสนะผู้ใดที่ได้สร้างไว้พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่า เป็นทานอันเลิศเพราะเหตุนี้แล คนผู้ฉลาด เมื่อเล็งเห็นประโยชน์ตน พึงสร้างวิหารอันรื่นรมย์ให้ภิกษุทั้งหลายผู้พหูสูต อยู่ในวิหารนี้เกิด อนึ่งพึงมีใจเลื่อมใสถวายข้าว น้ำ ผ้า และเสนาสนะ อันเหมาะสมแก่พวกเธอ ในพวกเธอผู้ซื้อตรง เพราะพวกเธอ ย่อมแสดงธรรมอันเป็นเครื่องบรรเทาสรรพทุกข์แก่เขา เขารู้ทั่วถึงแล้ว จะเป็นผู้ไม่มีอาสวะ ปรินิพพานในโลกนี้ (วิ.จ.(ไทย) 7/ 87-89 /116)

วัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดเก่าแก่ตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงงานด้านการสาธารณูปการ ทุกยุคสมัยเพื่อให้เหมาะสมและรองรับศรัทธาจากประชาชนที่ลี้ภัยหลบมาวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนมัสการพระครูวิหารกิจจานุการ หรือหลวงพ่อบาน โสนนโท เกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ได้มีการพัฒนาวัดในด้านงานสาธารณูปการไว้หลายด้าน สิ่งทีก่อสร้างที่โดดเด่นและยังคงอยู่มาจนถึงปัจจุบันได้แก่ อุโบสถที่มีการจัดทำขึ้นได้ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถลงไปชมกิจกรรมข้างล่างได้ ซึ่งท่านได้แบ่งแนวคิดของศิลปกรรมภายในโบสถ์ไว้ 3 แนวคิดตามคติทางพระพุทธศาสนา กล่าวคือ ด้านบนเพดานโบสถ์เป็นคติความเชื่อเรื่องสวรรค์ โดยมีภาพจิตรกรรมบรรยายถึงสวรรค์ทั้ง 16 ชั้นตาม

แนวคิดทางพระพุทธศาสนา ช่วงกลางโบสถ์บริเวณหน้าต่าง และส่วนพื้นอุโบสถเป็นจิตกรรมเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของทางวัด และบรรยากาศของศรัทธาประชาชนที่มีต่อวัดบางนมโค ส่วนชั้นล่าง หรือชั้นใต้ดินของอุโบสถ ได้มีการทำช่องลอดลงไปใต้อุโบสถ เพื่อให้ประชาชนลงไปชมจิตกรรมที่บรรยายเกี่ยวกับนรกภูมิต่าง ๆ ตามคติทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นคติธรรมแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมอุโบสถให้เห็นถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับความดี ความชั่ว กรรม การกระทำ เราทำกรรมอันใดไว้จะได้รับผลของกรรมนั้นสืบไป นอกจากนี้ยังมีสิ่งก่อสร้างเสนาสนะต่าง ๆ ยังมีหลงเหลืออยู่เช่น ถังเก็บน้ำทรงกลม ที่มีการเจาะรู แล้วใส่กระຈักกันไว้เพื่อให้เห็นระดับน้ำที่มีอยู่ภายในถังน้ำ ซึ่งนับเป็นภูมิปัญญาอันยอดเยี่ยมเมื่อมองย้อนกลับไปเมื่อประมาณร้อยกว่าปีที่ผ่านมา

การพัฒนาทางด้านสาธารณูปการ เมื่อพิจารณาตามแนวทางการพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน ที่ได้มีการกำหนดหลักการดำเนินการสาธารณูปการ ไว้ว่า การกิจที่วัดหรือพระภิกษุดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาวัด ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบูรณปฏิสังขรณ์ในเขตพุทธาวาส และเขตสังฆาวาส หรือกล่าวง่าย ๆ ก็คือ การกิจด้านการก่อสร้าง การซ่อมแซม การจัดให้มีการบำรุงดูแลรักษาถาวรวัตถุหรือสาธารณสมบัติของวัด เช่น การสร้างอุโบสถ วิหาร อาคารเรียน ศาลาการเปรียญ หอธรรม กุฏิ เมารุ การจัดการศาสนสมบัติให้เป็นไปด้วยดี ตลอดจนถึงการจัดทำบัญชีเสนาสนะและศาสนสมบัติของวัดเป็นต้น (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554) ทำให้เห็นว่าวัดบางนมโค ได้มีการพัฒนาวัดไปในแนวทางที่ไม่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการสาธารณูปการ อาทิเช่นเน้นการก่อสร้างถาวรวัตถุที่มีขนาดใหญ่ เพื่อดึงดูดศรัทธาจากผู้ที่นิยมเลื่อมใสในเกจิอาจารย์ของทางวัด ซึ่งไม่ได้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน ดังเช่น รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในจังหวัดนครปฐม ที่ผู้วิจัยได้บอกถึงปัญหาที่พบในการวิจัยว่างานด้านสาธารณูปการ ควรเล็งเห็นความจำเป็นในการสร้างถาวรวัตถุ ที่เน้นประหยัดและเน้นสุขลักษณะ ทั้งยังรักษาสิ่งแวดล้อม (พระมหาเกริกชัย เจริญไธสง, 2557)

จากแนวทางและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความประสงค์จะทำงานวิจัยเรื่อง ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโคและนำผลวิจัยที่ได้นำไปปรับปรุงวัดไปสู่ความเป็นมาตรฐานและเป็นแนวทางแก่วัดในอำเภอเสนาในการพัฒนาปรับปรุงวัดสู่ความเป็นมาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเสนาสนะกับความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากร คือ พระสงฆ์ในอำเภอเสนา ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) มาจากพระสงฆ์ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งหมด 525 รูป โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, Taro, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 227 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความสัมพันธ์ (r) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูปหรือคน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

(n=227)

ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านบริเวณวัด	3.99	0.785	มาก
2. ด้านการปรับปรุงพัฒนาดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และภูมิทัศน์ภายในวัด	4.05	0.705	มาก
3. ด้านความสะอาด/มั่นคงแข็งแรงของอาคารเสนาสนะต่าง ๆ	4.00	0.731	มาก
4. ด้านวัดมีสิ่งปลูกสร้าง และ อาคารเสนาสนะต่าง ๆ เพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ สภาพสะอาด มั่นคงแข็งแรง	4.16	0.653	มาก
ภาพรวม	4.05	0.665	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์ในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.= 0.665) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey

ตารางที่ 2 การหาค่าระดับความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey		ทฤษฎี 7s ของ Mckinsey	ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทฤษฎี 7s ของ Mckinsey	Pearson Correlation	1	0.745
	Sig.(2-tailed)		0.000
	n	227	227
ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	Pearson Correlation	0.745	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	
	n	227	227

จากตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าความสัมพันธ์ Pearson พบว่าค่า Significant Level มีค่าเท่ากับ 0.745ซึ่งมากกว่า 0.005 นั่นคือ ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey ในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

โดยเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วพบว่ามีค่า 0.745 ซึ่งแสดงว่า ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการจัดการเสนาสนะ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การจัดการเสนาสนะ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านบริเวณวัด	ป้ายเก่าชำรุดและเสียหาย	ปรับปรุงและเพิ่มป้ายแนะนำ
ด้านการพัฒนาปรับปรุงฯ	ร้านค้าเก่าแก่, ที่พักไม่พอ	รื้อถอนปรับปรุง, เพิ่มเก้าอี้
ด้านความสะดวก/มั่นคง	ถึงขยะไม่เพียงพอ	เพิ่มจุดและทำแยกประเภท
ด้านวัดมีสิ่งปลูกสร้างฯ	เพิ่มห้องน้ำ, อาคารไม้เก่า	จัดทำห้องน้ำเพิ่ม

จากตารางที่ 3 พบว่า ป้ายบอกทางมีการใช้งานมานาน เริ่มชำรุดและเสียหาย ควรมีนโยบายปรับปรุงให้เรียบร้อย ห้องน้ำอยู่ไกลเกินไปและไม่เพียงพอจึงควรเพิ่มเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว อาคารไม้หลังเก่าเสื่อมโทรมและควรปรับปรุง ไม่ควรรื้อถอนสมควรอนุรักษ์ จุดทิ้งขยะควรเพิ่มเพื่อให้เพียงพอและมีการแยกประเภทขยะเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

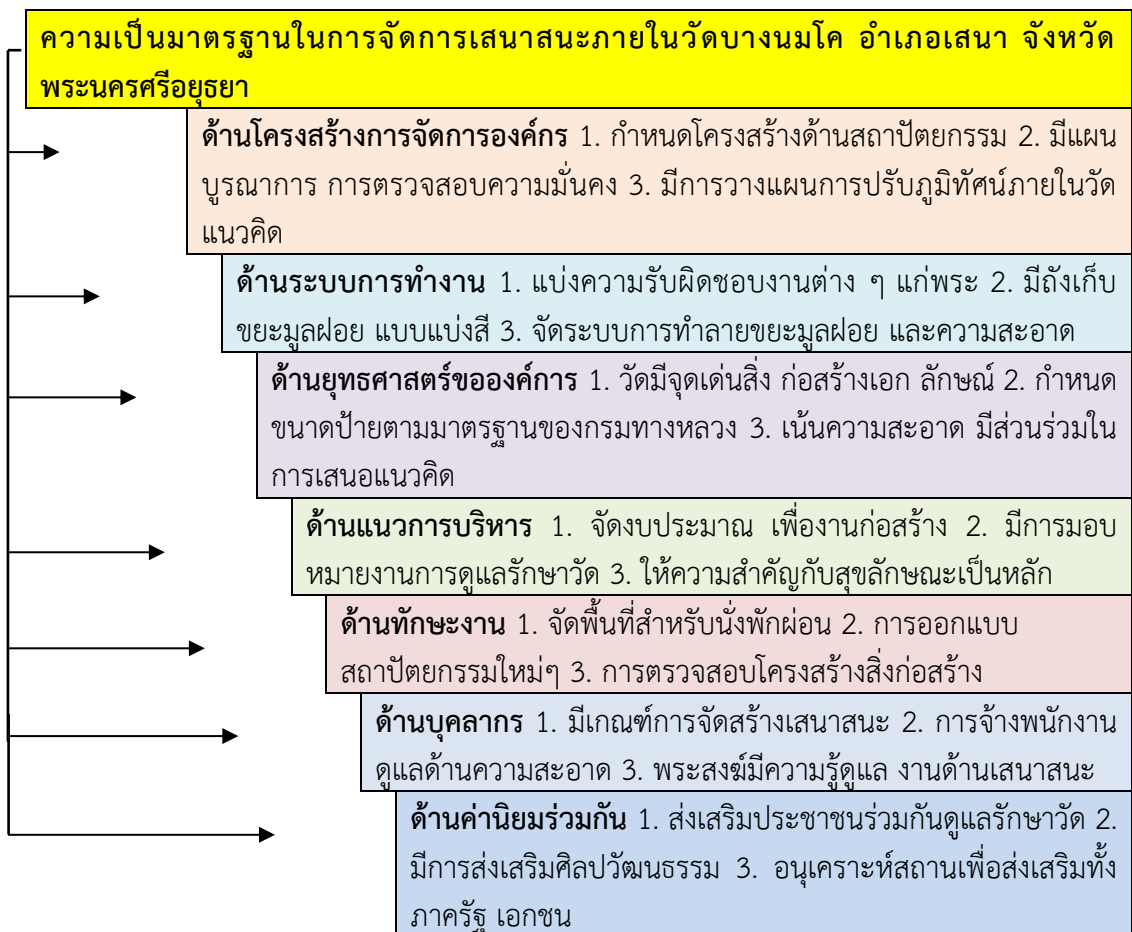
1. ด้านภาพรวม พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นได้ว่าพระสงฆ์ในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการจัดการด้านบริเวณวัด ด้านการปรับปรุงพัฒนาดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และภูมิทัศน์ภายในวัด ด้านความสะดวก / มั่นคงแข็งแรงของอาคารเสนาสนะต่าง ๆ ด้านวัดมีสิ่งปลูกสร้าง และ อาคารเสนาสนะต่าง ๆ เพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ สภาพสะอาด มั่นคงแข็งแรง จึงทำให้พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน อัครภูมิ (2559) ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นมาตรฐานและการจัดการความเลิศ” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าความสัมพันธ์ Pearson พบว่า ค่า Significant Level มีค่าเท่ากับ 0.745 ซึ่งมากกว่า 0.005 นั่นคือ ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับทฤษฎี 7s ของ McKinsey ในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วพบว่า มีค่า 0.745** ซึ่งแสดงว่า ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับทฤษฎี 7s ของ McKinsey มีความสัมพันธ์กันปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหา

เกริกชัย เจริญไธสง (2557) ได้วิจัยเรื่อง“แนวทางการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในจังหวัดนครปฐม ของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสาธารณูปการโดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน

องค์ความรู้

ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่1 พบว่า วัดควรมีการปรับปรุง ซ่อมแซมป้ายบอกทาง และทำเพิ่มเติม กำหนดขนาดป้ายให้ได้มาตรฐานกรมทางหลวง จัดเพิ่มที่นั่งพักผ่อนหรือมุมสบาย เพื่รองรับนักท่องเที่ยว

มีระบบกำจัดขยะ จุดทิ้งขยะและทำแบบแยกประเภท เพิ่มถุงดำรอบบริเวณงาน ช่วงงานเทศกาล เก็บทุกคืนหลังงานเลิก เพิ่มพนักงานดูแลความปลอดภัยทั้งเสนาสนะ และความปลอดภัยต่าง ๆ อาคารที่เก่าคร่ำครึรื้อถอนและอาคารเสนาสนะใดที่เป็นของเก่าควรได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์และควรค่าแก่การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. วัดควรมีนโยบายระบบการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการบูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ และชุมชน ในการแก้ไขปัญหาการจัดการเสนาสนะภายในวัด
2. วัดในอำเภอเสนา ควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวัดให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบ โดยมีระบบติดตามประเมินผลรวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน
3. วัดควรส่งเสริมสนับสนุนด้านการบูรณะปฏิสังขรณ์วัด เน้นคุณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. วัดควรเป็นผู้นำในด้านการบริหารจัดการ ร่วมกันกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความสามัคคี
2. วัดควรเป็นผู้ริเริ่มรณรงค์การเก็บขยะมูลฝอย พัฒนาวัดโดยเน้นในด้านสุขอนามัย
3. วัดควรตั้งคณะกรรมการเพื่อบูรณะปฏิสังขรณ์วัด โดยมีผู้เชี่ยวชาญชำนาญเฉพาะด้านในส่วนต่าง ๆ เป็นผู้ให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. การวางกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการงานสาธารณูปการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะ ภาคกลาง

เอกสารอ้างอิง

- พระครูปลัดสราวุธ ธิตฺตปญฺโญ และคณะ. (2559). การพัฒนาวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนในจังหวัดชลบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 505-506.
- พระครูสมุห์ณัฐเสถียร อธิญาโณ และคณะ. (2559). การพัฒนาการบริหารจัดการ การสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 1-14.
- พระบุญธรรม ชุ่มเย็น และคณะ. (2561). รูปแบบการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอย แบบมีส่วนร่วมของวัด จังหวัดปทุมธานี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(1).
- พระมหาเกริกชัย เรืองไธสง.(2557). *แนวทางการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในจังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรมศิลปากร.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมาน อัครภูมิ. (2559). ความเป็นมาตรฐานและการจัดการความเลิศ. *วารสารบริหารการศึกษาบัณฑิต*, 16(1), 25-26.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2554). *การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- Yamane. T. (1970). *An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.